

Abstrakt

Práce má dvě části, a to teoretickou, zahrnující samostatnou kapitolu o Jizerských horách jako celku s uvedením jejich geologické stavby, klimatu, botanického i zoologického složení a tří osobností, které jsou s Jizerskými horami spojovány, a část praktickou.

V první kapitole jsou v deseti podkapitolách vytipováni obratlovci běžně obývající Jizerské hory, kteří by mohli být zařazeni do výuky přírodopisu sedmé a osmé třídy základní školy nebo biologie nižších ročníků víceletých gymnázií či zoologie gymnázií.

V další kapitole jsou zmíněné naučné stezky, které jsou později v praktické části navrhovány jako obohacující prvky zoologických exkurzí, které v rámci chráněné krajinné oblasti musí být vedeny po vyznačených cestách. Své místo v práci má i kapitola o ptačí oblasti Jizerských hor, která byla vymezena díky tetřívku obecnému a sýci rousnému.

V předposlední kapitole teoretické části jsou uvedena vybraná střediska ekologické výchovy, případně organizace, které pro školy pořádají programy zaměřené na obratlovce, dále je zde zmíněno zařazení výuky přírodopisu v základních školách a je zdůrazněn uskutečněný průzkum, který spočíval ve zjištění učebnic, které se na základních školách v okolí Jablonce nad Nisou používají. V závěru má své místo zařazení výuky biologie na gymnáziích s přihlédnutím k mezinárodním šetřením PISA a TIMSS, z kterých v podstatě vychází poslední kapitola teoretické části, zabývající se badatelsky orientovanou výukou.

Druhá část práce je praktická a zahrnuje v sobě čtyři přípravy na badatelsky orientovanou výuku zoologie obratlovců volně žijících v Jizerských horách. Jsou zde využívány jednak prvky exkurze, ale také pozorování např. stop zvířat nebo ptáků v zimě a jsou zde zohledněny i antropogenní zásahy do přírody formou různých rybích či žabích přechodů. Důraz je kladen i na využívání naučných stezek a institucí nabízejících informace o obratlovcích, případně těch, ve kterých se obratlovci chovají.

V přílohách jsou pro každé bádání připravené pracovní listy s řešením a dvanáct metodických listů pro žáky i učitele.

Klíčová slova: Jizerské hory, obratlovci, badatelsky orientovaná výuka v přírodních vědách, BOV, naučné stezky, stopy zvířat, rybí přechody